

ΔΙΑ ΜΕΣΟΥ ΤΩΝ ΑΙΩΝΩΝ

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΑΜΛΕΤ

Ποιος ήτο ο Αμλετ.—Πώς τον παραδέχεται η Σκανδιναβική μυθολογία.—Η τρέλλα του.—Το ταξίδι στην Αγγλία.—Ο διπλός γάμος του.—Μάχαι, νίχαι, λάφυρα.—Το μοιραίο τέλος του.

Ποιος δεν ξέρει τον περίφημο μονόλογο του Αμλετ, την ώρα που περπατάει μόνος, πάνω στις σκοτεινές ταράτσες του Έλσενό:

«Νά ζή καρείς ή νά μή ζή ;»

Ποιά φαντασία δεν συγκαλύφθηκε μέχρι βαθύν από το ρομαντικό θάνατο της Ορθλίας ;

Ο Αμλετ λοιπόν που τόσο και τόσο ιστορικοί τον παρουσίαν ως πραγματικότητα, δεν έζησε ποτέ, ή μάλλον αν έζησε, ή ιστορία του και ή δράσις του άναγται μέσα στό σκότη των πιο μακρινών καιρών, δυο αιώνας πρό της γεννήσεως του Χριστού,που καμιά αλήθεια δεν μπορεί νά διαφωτισθή μέσα στις σκανδιναβικές ομίχλες.

Ο Δανός ιστορικός Σάξων ο Γκραμμαριέν, που έζησε κατά τά τέλη του ΧΙΙ μ. Χ. αιώνας, είν' ο μόνος που έχει μιλήσει για τον Αμλετ. Ο Γκραμμαριέν θέλει τον Αμλετ γιού του Χορβεντίλ, βασιλέως της Γιουτλάντης και της Δανίδος Γκερούτας, της γυναίκας του. Ο Χορβεντίλ εδολοφονήθη από τον άδελφό του Φένκο, ο οποίος παντρεύτηκε τη Γκερούτα και κατάλαβε τό θρόνο. Ο Αμλετ που φοβήθηκε μήπως δολοφονηθή κι αυτός μέ τη σειρά του, προσποιήθηκε τόν τρελλό για νά γλυτώσει από τό θάνατο.

Αυτή ή άρεκάτι άπλή ιστορία πάθθηκε κατόπι από τους Δανικούς θρύλλους και ποταποινήθηκε άρεκάτι, δίνοντας έτσι τό θέμα και την πλοκή στό Σάξπηρ για τό τραγικό του άριστούργημα.

Στό δράμα του ο Σάξπηρ κίνει τό θάνατο του βασιλέως Χορβεντίλ πιο μυστηριώδη. Μέσα σ' ένα κηπο ο Φένκο την ώρα που ο άδελφός του κοιμάται του γύναι ένα δηλητήριο στό αυτί και τον θανατώνει. Κατόπι παντρεύεται τη Γκερούτα. Τότε κι ο Αμλετ, ο γιός του δολοφονηθέντος βασιλέως, αποφασίζει νά κινή τον τρελλό, μέ οι παραλογισμοί του, τά φαινομενικά άσυγκράτητα λόγια του, έχουν διπλή σημασία. Κάθε φορά, κατά τό Δανικό θύλλο ο Αμλετ μάζεσε όλες τις κομπιές των σταύλων του βασιλικού παλατιού, και τις πιο άκαίφατες άκόμα, και άλειβε μ' αυτές τό σωμα του. Ήθελε, βεβαίως ή θούλλος, νά μιμηθή τους άθλητάς που άλείβουν τό σωμα τους μέ λάδι πρό της πάλης. Κ' ή πάλη για τον Αμλετ ήταν ο μελλοντικός αγώνας του κατά του σφετεριστού του θρόνου Χορβεντίλ.

Οι περισσότεροι γελοΐσαν μ' αυτά τά καμώματα του Αμλετ, μά μερικοί σύμβουλοι του βασιλέως είχαν άρχισει ν' άμφιβάλλον για την τρέλλα του Αμλετ και σιγά σιγά κι' ο ίδιος ο βασιλιάς έτάχθη μέ τό μέρος τους. Ήθελε όμως νά έχη και μία άπόδειξη για την τρέλλα του Αμλετ και τον υπέβαλε σέ διάφορες δοκιμασίες. Βλέποντας όμως ότι δε μπορούσε νά πιστοποιήση την τρέλλα του άπεφάσισε ότι τόν στείλει στην Αγγλία μέ την πρόθεση νά τον έξολοθρεύσει! μά και δύο μά φροά άκόμη ή τύχη του Αμλετ τόν έσωσε από τις μηχανορραφίες του Φένκο.

Έτσι ο βασιλεύς της Αγγλίας έπροσκάλεσε τόν Αμλετ σ' ένα μεγάλο γεύμα, μά καθ' όλη τη διάρκεια του, ο Δανός πρίγκηπ δεν έβραζε μωκικά στό στόμα του, ούτε έπιανε τίποτε. Έκπληκτος ο βασιλεύς τόν έξήτησε νά του έξηγήσει τό λόγο που δεν έτρωγε :

— Τό ψωμί τού βασιλιά, άπάντησε ο Αμλετ, μοιζει αίμα, τά πιότη μου μοιζουν αίθερο και τά κρέατά του μοιζουν πτώμα.

Σκανδαλισμένος άπ' αυτές τις παράδοξες άπάντησεις ο βασιλεύς, θέλησε νά έξακριβώση στενικώς και πράγματι έξακριβώσε ότι τά χωράφια από τά όποια προήχθε τό ψωμί ήταν ποτισμένα μέ τό αίμα των σκοτωμένων μάς μεγάλης μάχης, ότι τό νερό που έλεγε χρησιμοποιήθη για την κατασκευή της πύργας του γεύματος προήχθε από ένα πηγάδι στό βάθος του όποιου εδριάζοντο δυο στατιά σκουριασμένα και τέλος ότι τό χοιρινό κρέας που έφραγαν προήχθε από ένα κοπάδι χοίρων τό όποιο είχε φθεί τό πτώμα ένδοξοκρασιμένου!

Έκπληκτος ο βασιλεύς από την οξυδέρκεια του Αμλετ τόν έδωσε την κόρη του γυναίκαι. Μά κι' οι προετοιμασίες της ένδιχίσεως δεν άφηναν διόλου τη σκεπή του Δανού πρίγκηπου. Έπείστρεψε στη Δανία, όταν πειά ο καθένας νόμιζε ότι έλεγε θανατωθή υπό του Αγγλου βασιλέως, έντελούντος την παράκληση που του είχε διαβίβασει ο σύμμαχος του βασιλεύς της Δανίας Φένκο, όταν του έστειλε

τό νεαρό πρίγκηπα. Άκριβώς δε έφτασε τη στιγμή που ο Φένκο πανηγύριζε για τό θάνατό του. Ο Αμλετ έβαλε φωτιά στό παλάτι, έτρεξε στην κάμαρη του βασιλέως και άφου έπνιξε τό Φένκο, έπνιξε κι' έφόρεσε τό στέμμα, τό όποιο δικαιοδικώς άνήκει σ' αυτόν. Οι Δανοί, γεμάτοι ένθουσιασμό, τον έπεμφισαν άμέσως ως βασιλέα τους.

Έδώ θα μπορούσε νά τελειώση ή ιστορία του Αμλετ αν έπρόκειτο μόνο περί θεατρικού έργου, μά ή λαϊκή φαντασία έχει πηγές άστειρέστες και θέλει τις ιστορίες της μεγάλης έκτάσεως.

Βασιλεύς πλέον της Δανίας ο Αμλετ έαναγύρισε στην Αγγλία έπικραλής πολυαριθμού και λαμπράς ακολουθίας. Έκει φανταζότανε πως θα τοΐκωναν υπεράλαστη ύποδοχη διαταγή του πεθερού του. Μά έκείνος, ενώ του άνηγέτο ο Αμλετ του τη νίκη του κατά του Φένκο, έδειξε σημαία μεγάλης καταπληξέως. Ο Φένκο και ο βασιλεύς της Αγγλίας είχαν δώσει ο ένας στον άλλον όρο ότι όποιος από τους δυο τους έλιούσε θα έξεδιέχτο τό δολοφόνο του συμμάχου του, γιατί κι' οι δυο τους είξεραν ότι τόν προτέρων ότι είταν αδύνατο νά πεθάνουν από φυσικό θάνατο.

Ο βασιλεύς της Αγγλίας βρήκε στη περίστασι αυτή μία μέση λύση, άρεκάτι έγγληματική μά έξυπνη. Δέδωσε ότι έλεγε πεθάνει ή γυναίκα του και παρεκάλεσε τόν Αμλετ νά πάη στη Σκωτία και νά ζητήση μία λογαριασμό του τη χειρά της βασιλίσσης της. Ο βασιλεύς της Αγγλίας ήξερε, πως ο Αμλετ δεν θα γύριζε από αυτό τό ταξίδι. Η βασίλισσα της Σκωτίας, — ή Έμματρούνη — άπορασμένη νά μείνη για πάντα κόρη, υπέβαλε όσους της ζήτησαν την χειρά της σέ επικίνδυνες δοκιμασίες και τους έθανάτωσε. Μά ο βασιλεύς της Αγγλίας είχε ύπολογίσει χωρίς νά λογαριάση τη γοητευτική δύναμη του γαμβρού του, την έξυπνάδα του και την όμορφιά του, μπρος στα όποια ή βασίλισσα της Σκωτίας, έξυγνότατη, τήν άπορασή της νά μείνη πάντα κόρη, δεν μόρεσε ν' άντισταθί.

Τόσο μάλιστα έγοητεύθη που άπεκάλυψε στον Αμλετ ότι ο βασιλεύς της Αγγλίας της έσταρε στην έπιστολή που της έγραφε νά παντρευθή τόν άγγελιοφόρο του. Ο Αμλετ είταν ήδη παντρεμένος, μά, άφου ο ίδιος ο πεθερός του επιθυμούσε αυτό τό δεύτερο γάμο εδύλωσε ότι έδέχετο ευχαρίστως, άφου άλλοοτε, ή Έμματρούνη ήταν ωραιοτάτη. Και νά ο Αμλετ παντρεμένος και μέ την κόρη του βασιλέως της Αγγλίας και μέ τη βασίλισσα της Σκωτίας. Πρόκει νά σημειωθή ότι εκείνη ή έποχη είτανε βάρβαρη κι' ότι ο χριστιανισμός δεν είχε έμφανισθεί άκόμα. Οι δυο γυναίκες τά πήγαιναν περίφημα. Η πρώτη μάλιστα ελεε στον Αμλετ :

— Ορφέλω ν' αγαπήσω την αντίηλόμο άφου κι' εσύ την αγαπάς. Τίποτε δε μορεί νά επηρεάση την αγάη μου σέ σένα. Θά σέ σώσω από τους κινδύνους που σέ άπειλουν. Πρόσεξε από τόν πεθερό σου. Μιλώντας έτσι είμαι περισσότερο γυναίκα σου παρά κόρη του!

Πράγματι, στό τέλος ο βασιλεύς της Αγγλίας έκίνησε τόν πόλεμο κατά του γαμβρού του, μά ο Αμλετ τόν ένίκησε, τόν πήρε τούς θησαυρούς του και γύρισε στη Δανία φορτισμένος χρυσάφι. Δεν έξέλασε δε νά πάη μαζί και τις δυο γυναίκες του.

Ποιά όμως ύπηρεζε ή έκκληση τόν όταν, γυρνώντας στη Δανία, ήρε άλλο βασιλέα νά κατέχη τό θρόνο ; Ο άρχαξ όνομάτετο Βιζλκ. Ο Αμλετ τόν ένίκησε, μά ο Βιζλκ έαναγύρισε μέ άγρια στρατευμάτα τό όποια είχε συγκεντρώσει στους βορειούς τόπους. Ο Αμλετ είχε γεμίσει μέχρι τρυγός τό ποτήρι της μοίας του. Στην δεύτερα μάχη που έδωσε μέ τό Βιζλκ νικήθηκε και σκοτώθηκε μέ τά όπλα στα χέρια. Η ώρα ή Έμματρούνη έβγαλε κραυγές άπελπίστας μαθαίνοντας τό θάνατο του συζύγου, μά κατόπι παντρεύτηκε τό νικητή του ο Βιζλκ.

Αυτή είνε ή λαϊκή ποράδσις περί Αμλετ, από την όποιαν ο Σάξπηρ έχει δανεισθή πολλά σημεία και ή όποια ίσως είνε περισσότερο θρύλλος παρά πραγματικότης.



Ο Αμλετ



Η Ορθλία

(Μετάφρασις)